

Bevara byakistan

Norrbottens museum och Arkivcentrum Norrbotten vill öka kunskapen om byakistor och intresset för lokalhistoria. Nu genomförs ett dokumentations- och insamlingsprojekt tillsammans med elever som får möjlighet att utforska och fördjupa sig i sitt närområde utifrån metoder som används på museer.

Det är eleverna i årskurs 6 på Töreskolan som under vårterminen kommer att få skapa en egen byakista med material som vittnar om byn de bor i. För tre veckor sedan fick klassen ta emot en kista fylld med olika redskap som kan vara till hjälp i deras arbete. Här fanns bland annat kopior av historiska källor som kartor, köpebrev och protokoll, utrustning i form av ljudinspelare, kamera och kompass samt information om hur en intervju kan förberedas och varför sådant som tejp och gummiband ska undvikas vid arkivering. Eleverna får själva välja vad de vill fokusera på och hur de ska gå till väga.

– Möten med olika sorters historiska källor samtidigt som eleverna gör egna urval för framtiden kan vara ett spännande sätt att utveckla det egna historiemedvetandet, säger föremålsantikvarien Christelle Fredriksson.

I slutet av terminen får klassen överlämna materialet till Norrbottens museum i samband med ett studiebesök på Arkivcentrum, då eleverna får en inblick i arkivets verksamhet och se var materialet kommer att bevaras.

– Vi hoppas att det här kan bli ett återkommande inslag i vår verksamhet så att fler elever kan skapa sina egna samtida byakistor, säger etnologen och projektledaren Paulina Öquist Haugen.

Parallellt med elevernas arbete vill Norrbottens museum och Arkivcentrum Norrbotten även nå byalag och hembygdsföreningar med information om byakistor och hur de bäst kan tas om hand. För detta har bland annat en folder tagits fram, som kommer att finnas tillgänglig för besökare i de egna lokalerna och på bibliotek runt om i länet.

– Utan arkiv kan inga historieböcker skrivas och utan byakistorna försvinner mycket kunskap om den by där de har skapats, säger arkivarien Karin Tjernström.

Projektet är till viss del inspirerat av tävlingen "Bygdespegeln" som under 1950-talet arrangerades av Norrländska Socialdemokraten och Samfundet för hembygdsgård. Elever från årskurs tre till sju fick skildra sin hembygd i ord och bild, och de vinnande bidragen publicerades i tidningen. När tävlingen avslutades bevarades materialet i Norrbottens museums arkiv och enligt uppgift ska över 20 000 sidor ha producerats under tävlingens gång.

Foton för fri publicering

- I Norrbottens museums samling finns bland annat Björsby byakista bevarad.
Foto: Ola Norén © Norrbottens museum.
- Arkivarien Karin Tjernström och föremålsantikvarien Christelle Fredriksson berättar om innehållet i den kista som eleverna har tagit emot.
Foto: Paulina Öquist Haugen © Norrbottens museum.

Kontakt

Karin Tjernström, arkivarie, Norrbottens museum
0920-24 35 53, karin.tjernstrom@norrboten.se